Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

23. november 2021 *

Apellatsioonkaebus – Ühine välis- ja julgeolekupoliitika – Terrorismivastane võitlus – Teatavate isikute ja üksuste suhtes võetud piiravad meetmed – Rahaliste vahendite külmutamine – Ühine seisukoht 2001/931/ÜVJP – Määrus (EÜ) nr 2580/2001 – Organisatsiooni jätmine terroriaktides osalevate isikute, rühmituste ja üksuste loetellu – Individuaalsed põhjendused, mis tehti organisatsioonile teatavaks ning mis on ära toodud üldisi põhjendusi sisaldavast aktist eraldiseisvas dokumendis – Individuaalsete põhjenduste kinnitamine – ELTL artikli 297 lõige 2

Kohtuasjas C-833/19 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 14. novembril 2019 esitatud apellatsioonkaebus,

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: B. Driessen ja S. Van Overmeire,

apellant,

teine menetlusosaline:

Hamas, asukoht Doha (Katar), esindaja: *avocate* L. Glock,

hageja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president K. Lenaerts, kodade presidendid A. Prechal, E. Regan, S. Rodin ja I. Jarukaitis, kohtunikud T. von Danwitz (ettekandja), M. Safjan, F. Biltgen, P. G. Xuereb, N. Piçarra ja L. S. Rossi,

kohtujurist: A. Rantos,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

olles 3. juuni 2021. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

otsuse

1 Euroopa Liidu Nõukogu palub oma apellatsioonkaebuses tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 4. septembri 2019. aasta otsuse Hamas *vs.* nõukogu (T-308/18, EU:T:2019:557; edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“), millega Üldkohus tühistas:

– nõukogu 21. märtsi 2018. aasta otsuse (ÜVJP) 2018/475, millega ajakohastatakse loetelu isikutest, rühmitustest ja üksustest, kelle suhtes kohaldatakse ühise seisukoha 2001/931/ÜVJP (terrorismivastaste erimeetmete rakendamise kohta) artikleid 2, 3 ja 4, ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus (ÜVJP) 2017/1426 (ELT 2018, L 79, lk 26);

– nõukogu 21. märtsi 2018. aasta rakendusmääruse (EL) 2018/468, millega rakendatakse määruse (EÜ) nr 2580/2001 (teatavate isikute ja üksuste vastu suunatud eripiirangute kohta terrorismivastaseks võitluseks) artikli 2 lõiget 3 ning tunnistatakse kehtetuks rakendusmäärus (EL) 2017/1420 (ELT 2018, L 79, lk 7);

– nõukogu 30. juuli 2018. aasta otsuse (ÜVJP) 2018/1084, millega ajakohastatakse loetelu isikutest, rühmitustest ja üksustest, kelle suhtes kohaldatakse ühise seisukoha 2001/931/ÜVJP (terrorismivastaste erimeetmete rakendamise kohta) artikleid 2, 3 ja 4, ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus (ÜVJP) 2018/475 (ELT 2018, L 194, lk 144), ja

– nõukogu 30. juuli 2018. aasta rakendusmääruse (EL) 2018/1071, millega rakendatakse määruse (EÜ) nr 2580/2001 (teatavate isikute ja üksuste vastu suunatud eripiirangute kohta terrorismivastaseks võitluseks) artikli 2 lõiget 3 ning tunnistatakse kehtetuks rakendusmäärus (EL) 2018/468 (ELT 2018, L 194, lk 23),

(edaspidi koos „vaidlusalused aktid“) osas, milles need puudutavad Hamasi, sealhulgas Hamas-Izz al-Din al-Qassemi.

Õiguslik raamistik

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Julgeolekunõukogu resolutsioon 1373 (2001)

2 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Julgeolekunõukogu võttis 28. septembril 2001 vastu resolutsiooni 1373 (2001), millega nähakse ette strateegiad kõigi vahenditega terrorismi vastu võitlemiseks ja eeskätt terrorismi rahastamise tõkestamiseks. Selle resolutsiooni punkti 1 alapunkt c sätestab eeskätt, et kõik riigid peavad viivitamata külmutama isikute, kes panevad toime või üritavad toime panna terroriakte või kes aitavad kaasa terroriaktide toimepanekule või osalevad nende toimepanekus, nendele isikutele kuuluvate või nende poolt kontrollitavate üksuste ning nende isikute ja üksuste nimel või juhtimisel tegutsevate isikute ja üksuste rahalised vahendid ja muu finantsvara ning majandusressursid.

3 Resolutsioon ei sisalda selliste isikute loetelu, kelle suhtes tuleb neid piiravaid meetmeid kohaldada.

Liidu õigus

Ühine seisukoht 2001/931/ÜVJP

4 Resolutsiooni 1373 (2001) rakendamiseks võttis nõukogu 27. detsembril 2001 vastu ühise seisukoha 2001/931/ÜVJP terrorismivastaste erimeetmete rakendamise kohta (EÜT 2001, L 344, lk 93; ELT eriväljaanne 18/01, lk 217).

5 Ühise seisukoha artikli 1 lõigetes 1, 4 ja 6 on ette nähtud:

„1. Käesolevat ühist seisukohta kohaldatakse järgmiste artiklite kohaselt isikute, rühmituste ja üksuste suhtes, kes osalevad terroriaktides ja on loetletud lisas.

[…]

4. Lisas sisalduv loend koostatakse asjakohases toimikus sisalduvate täpsete andmete või tõendite põhjal, millest nähtub, et pädev asutus on asjaomaste isikute, rühmituste või üksuste suhtes teinud otsuse, olenemata sellest, kas see käsitleb arvestatavate ja usaldusväärsete tõendite või vihjete põhjal terroriakti uurimise algatamist, terroriakti eest vastutusele võtmist, sellise akti toimepaneku katset, selles osalemist või sellele kaasaaitamist või mõnes sellises aktis süüdimõistmist. Loendisse võib arvata isikuid, rühmitusi ja üksusi, kelle ÜRO Julgeolekunõukogu on tunnistanud terrorismiga seotuks ja kellele ta on määranud sanktsioone.

Käesoleva lõike kohaldamisel tähendab „pädev asutus“ kohtuorganit või kui kohtuorganitel ei ole käesoleva lõikega hõlmatud valdkonnas pädevust, kõnealuses valdkonnas samaväärset pädevat asutust.

[…]

6. Lisa loendis sisalduvate isikute ja üksuste nimed vaadatakse korrapäraselt ja vähemalt iga kuue kuu tagant läbi, tagamaks, et nende hoidmine loendis on põhjendatud.“

6 Nimi „Hamas-Izz al-Din al-Qassemi (Hamasi terroristlik haru)“ oli kantud ühise seisukoha 2001/931 lisas toodud selle seisukoha „[a]rtikli 1 lõikes 1 osutatud isikute, rühmituste ja üksuste esime[sse] loend[isse]“.

Määrus (EÜ) nr 2580/2001

7 Selleks, et rakendada ühises seisukohas 2001/931 kirjeldatud meetmeid ühenduse tasandil, võttis nõukogu vastu 27. detsembri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 2580/2001 teatavate isikute ja üksuste vastu suunatud eripiirangute kohta terrorismivastaseks võitluseks (EÜT 2001, L 344, lk 70; ELT eriväljaanne 18/01, lk 207). Määruse nr 2580/2001 artikli 2 lõige 3 näeb eeskätt ette, et nõukogu koostab, vaatab läbi ja muudab ühehäälselt nende isikute, rühmituste ja üksuste loetelu, kelle suhtes kõnesolevat määrust kohaldatakse, kooskõlas ühise seisukoha 2001/931 artikli 1 lõigetes 4, 5 ja 6 ette nähtud sätetega.

8 Samal päeval võttis nõukogu vastu otsuse 2001/927/EÜ, millega kehtestatakse määruse nr 2580/2001 artikli 2 lõikes 3 ette nähtud loetelu (EÜT 2001, L 344, lk 83), kus oli – nagu ka ühisele seisukohale 2001/931 lisatud loendis – ära toodud „Hamas-Izz al-Din al-Qassem“.

9 Ühisele seisukohale 2001/931 ja otsusele 2001/927 lisatud isikute, rühmituste ja üksuste loetelusid ajakohastati korrapäraselt vastavalt ühise seisukoha 2001/931 artikli 1 lõikele 6 ja määruse nr 2580/2001 artikli 2 lõikele 3. Nimed „Hamas-Izz al-Din al-Qassem“ ja hiljem „Hamas (sealhulgas Hamas-Izz al-Din al-Qassem)“ (edaspidi „Hamas“) jäid hilisematele aktidele lisatud loeteludesse.

Nõukogu kodukord

10 Nõukogu 1. detsembri 2009. aasta otsuse 2009/937/EL, millega võetakse vastu nõukogu kodukord (ELT 2009, L 325, lk 35), preambulis on märgitud:

„(1) Lissaboni leping toob kaasa mitmeid muudatusi nõukogu ja selle eesistumise toimimisse ning nõukogu korraldusse, aga ka liidu õigusaktide liigitusse ning nende vastuvõtmise menetlusse, tehes eelkõige vahet seadusandlikel ja muudel kui seadusandlikel aktidel.

(2) Seepärast tuleks 15. septembril 2006. aastal vastuvõetud kodukord asendada kodukorraga, mis sisaldab Lissaboni lepingu rakendamiseks vajalikke muudatusi.“

11 Sellele otsusele lisatud nõukogu kodukorra artikli 12 „Tavaline kirjalik menetlus ja vaikiva nõusoleku menetlus“ lõigetes 1 ja 3 on sätestatud:

„1. Edasilükkamatutes küsimustes võib nõukogu õigusakte vastu võtta kirjaliku hääletamise teel, kui nõukogu või [alaliste esindajate komitee (COREPER)] otsustavad ühehäälselt seda menetlust kasutada. Erijuhtudel võib ka eesistuja teha ettepaneku kasutada kõnealust menetlust; sel juhul võib kirjalikku menetlust kasutada siis, kui kõik nõukogu liikmed on sellega nõus.

[…]

3. Peasekretariaat kinnitab kirjaliku menetluse lõpuleviimise.“

12 Nõukogu kodukorra artiklis 15 „Õigusaktide allkirjastamine“ on ette nähtud:

„Nõukogu õigusaktide ning nõukogu ja Euroopa Parlamendi seadusandliku tavamenetluse kohaselt vastuvõetud õigusaktide teksti allkirjastavad vastuvõtmise ajal ametis olev eesistuja ja peasekretär. Peasekretär võib delegeerida oma allkirjaõiguse peasekretariaadi peadirektoritele.“

Vaidlusalused aktid

Otsus 2018/475 ja rakendusmäärus 2018/468

13 Nõukogu võttis 21. märtsil 2018 vastu otsuse 2018/475 ja rakendusmääruse 2018/468. Hamasi nimi jäeti nendele aktidele lisatud loeteludesse.

14 Otsuse 2018/475 põhjendused 2–6 olid sõnastatud järgmiselt:

„(2) Nõukogu võttis 4. augustil 2017 vastu otsuse (ÜVJP) 2017/1426, millega ajakohastatakse loetelu isikutest, rühmitustest ja üksustest, kelle suhtes kohaldatakse ühise seisukoha [2001/931] artikleid 2, 3 ja 4 („loetelu“).

(3) Ühise seisukoha [2001/931] artikli 1 lõike 6 kohaselt on vaja loetelus sisalduvate isikute, rühmituste ja üksuste nimed korrapäraselt läbi vaadata tagamaks, et nende loetelus hoidmine on põhjendatud.

(4) Käesolevas otsuses esitatakse tulemused läbivaatamise kohta, mis nõukogu tegi nende isikute, rühmituste ja üksuste osas, kelle suhtes kohaldatakse ühise seisukoha [2001/931] artikleid 2, 3 ja 4.

(5) Nõukogu on kindlaks teinud, et ühise seisukoha [2001/931] artikli 1 lõikes 4 osutatud pädevad asutused on teinud kõigi loetellu kantud isikute, rühmituste ja üksuste suhtes otsuse selle kohta, et nad on osalenud terroriaktides ühise seisukoha [2001/931] artikli 1 lõigete 2 ja 3 tähenduses. Nõukogu on samuti jõudnud järeldusele, et nende isikute, rühmituste ja üksuste puhul, kelle suhtes kohaldatakse ühise seisukoha [2001/931] artikleid 2, 3 ja 4, tuleks jätkuvalt kohaldada selles sätestatud piiravaid meetmeid.

(6) Loetelu tuleks vastavalt ajakohastada ja otsus (ÜVJP) 2017/1426 tuleks kehtetuks tunnistada.“

15 Rakendusmääruse 2018/468 põhjendustes 1–6 oli omakorda märgitud:

„(1) Nõukogu võttis 4. augustil 2017 vastu rakendusmääruse (EL) 2017/1420, millega rakendatakse määruse […] nr 2580/2001 artikli 2 lõiget 3 ning kehtestatakse nende isikute, rühmituste ja üksuste ajakohastatud loetelu, kelle suhtes kohaldatakse määrust […] nr 2580/2001 („loetelu“).

(2) Kui see oli praktiliselt võimalik, esitas nõukogu kõigile isikutele, rühmitustele ja üksustele põhjendused nende loetellu kandmise aluse kohta.

(3) Nõukogu teavitas *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatud teatisega loetellu kantud isikuid, rühmitusi ja üksusi, et ta on otsustanud neid loetelus edasi hoida. Nõukogu teavitas samuti asjaomaseid isikuid, rühmitusi ja üksusi, et nõukogule võib esitada taotluse, et saada põhjendusi nende loetellu kandmise kohta, kui põhjendusi ei ole neile juba edastatud.

(4) Nõukogu vaatas loetelu määruse […] nr 2580/2001 artikli 2 lõike 3 nõuete kohaselt läbi. Kõnealuse läbivaatamise käigus võttis nõukogu arvesse märkusi, mida esitasid talle asjassepuutuvad isikud, ning pädevatelt riiklikelt asutustelt saadud ajakohastatud teavet loetellu kantud isikute ja üksuste staatuse kohta riiklikul tasandil.

(5) Nõukogu on kindlaks teinud, et ühise seisukoha [2001/931] artikli 1 lõikes 4 osutatud pädevad asutused on teinud kõigi isikute, rühmituste ja üksuste suhtes otsuse, et nad on osalenud terroriaktides ühise seisukoha [2001/931] artikli 1 lõigete 2 ja 3 tähenduses. Nõukogu on samuti jõudnud järeldusele, et nende isikute, rühmituste ja üksuste suhtes, kelle suhtes kohaldatakse ühise seisukoha [2001/931] artikleid 2, 3 ja 4, tuleks jätkuvalt kohaldada määruses […] nr 2580/2001 sätestatud eripiiranguid.

(6) Loetelu tuleks vastavalt ajakohastada ja rakendusmäärus (EL) 2017/1420 tuleks kehtetuks tunnistada.“

16 Nõukogu võttis otsuse 2018/475, rakendusmääruse 2018/468 ja nende aktide põhjendused vastu kirjalikus menetluses selle institutsiooni kodukorra artikli 12 lõike 1 tähenduses.

17 Nõukogu edastas 22. märtsi 2018. aasta kirjaga Hamasi advokaadile põhjendused, mis õigustavad Hamasi jätmist otsusele 2018/475 ja rakendusmäärusele 2018/468 lisatud loeteludesse.

18 Neist põhjendustest nähtub, et Hamasi neisse loeteludesse jätmiseks tugines nõukogu esiteks Secretary of State for the Home Departmenti (Ühendkuningriigi siseminister) 29. märtsi 2001. aasta otsusele (edaspidi „Ühendkuningriigi siseministri 2001. aasta otsus“) ja teiseks Ameerika Ühendriikide ametiasutuste 23. jaanuaril 1995, 8. oktoobril 1997 ja 31. oktoobril 2001 tehtud kolmele otsusele (edaspidi „Ühendriikide ametiasutuste otsused“). Nõukogu märkis põhjenduste põhiosas pärast neis riigisisestes otsustes sisalduvate andmete ükshaaval analüüsimist, et need kõik andsid piisavalt alust kanda Hamas kõnealustesse loeteludesse. Nõukogu täpsustas seejuures, et needsamad riigisisesed otsused on pädeva asutuse otsused ühise seisukoha 2001/931 artikli 1 lõike 4 tähenduses ja on endiselt jõus. Ta rõhutas seejärel, et Hamasi nendesse loeteludesse kandmise põhjused on endiselt kehtivad, mistõttu tuleb jätta tema nimi nendesse loeteludesse.

19 Põhjendustega käib lisaks kaasas A lisa Ühendkuningriigi siseministri 2001. aasta otsuse kohta ja B lisa Ühendriikide ametiasutuste otsuste kohta. Mõlemad lisad sisaldavad nende riigisiseste õigusnormide kirjeldust, mille alusel riigisiseste asutuste otsused vastu võeti; neis õigusnormides kasutatud terrorismi käsitlevate mõistete määratlusi; asjaomaste otsuste läbivaatamismenetluste kirjeldust; nende faktiliste asjaolude kirjeldust, millele asjaomased asutused tuginesid, ja tuvastust, et need faktilised asjaolud kujutavad endast terroriakte ühise seisukoha 2001/931 artikli 1 lõike 3 tähenduses.

Otsus 2018/1084 ja rakendusmäärus 2018/1071

20 Nõukogu võttis 30. juulil 2018 vastu otsuse 2018/1084 ja rakendusmääruse 2018/1071. Hamasi nimi jäeti nendele aktidele lisatud loeteludesse.

21 Otsuse 2018/1084 põhjendustes 2–6 ja rakendusmääruse 2018/1071 põhjendustes 1–6 esitatud põhjendused on sisuliselt samad kui need, mis on esitatud vastavalt otsuse 2018/475 põhjendustes 2–6 ja rakendusmääruse 2018/468 põhjendustes 1–6, mis on kõik ära toodud käesoleva kohtuotsuse punktides 14 ja 15. Samamoodi võttis nõukogu otsuse 2018/1084 ja rakendusmääruse 2018/1071 ning nende aktide põhjendused vastu kirjalikus menetluses selle institutsiooni kodukorra artikli 12 lõike 1 tähenduses.

22 Nõukogu edastas 31. juuli 2018. aasta kirjaga Hamasi advokaadile põhjendused, mis õigustavad Hamasi jätmist otsusele 2018/1084 ja rakendusmäärusele 2018/1071 lisatud loeteludesse. Need põhjendused olid olulises osas samad nendega, mis edastati Hamasile õigustamaks tema jätmist otsusele 2018/475 ja rakendusmäärusele 2018/468 lisatud loeteludesse ning mis on ära toodud käesoleva kohtuotsuse punktides 17–19.

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

23 Hamas esitas otsuse 2018/475 ja rakendusmääruse 2018/468 tühistamise nõudes hagi, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 17. mail 2018. Kuna need aktid tunnistati kehtetuks ja asendati vastavalt otsusega 2018/1084 ja rakendusmäärusega 2018/1071, muutis Hamas oma algseid nõuded nii, et tema hagi hõlmaks ka viimati nimetatud aktide tühistamist teda puudutavas osas.

24 Põhjendamaks oma nõuet tühistada vaidlusalused aktid, esitas Hamas seitse väidet, millest esimese kohaselt on rikutud ühise seisukoha 2001/931 artikli 1 lõiget 4; teise kohaselt on eksitud seoses faktiliste asjaolude tõesusega; kolmanda kohaselt on tehtud hindamisviga küsimuses, kas Hamas on terrorirühmitus; neljanda kohaselt on rikutud sekkumatuse põhimõtet; viienda kohaselt ei ole võetud piisavalt arvesse olukorra muutumist aja möödumise tõttu; kuuenda kohaselt on rikutud põhjendamiskohustust ja seitsmenda kohaselt on rikutud kaitseõiguste tagamise põhimõtet ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele. Vastuseks Üldkohtu küsimusele menetlust korraldava meetme raames esitas Hamas kaheksanda väite, mille kohaselt on põhjendused kinnitamata.

25 Üldkohus analüüsis kõigepealt vaidlustatud kohtuotsuse punktides 42–261 esimest kuni seitsmendat väidet. Ta asus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 76 seisukohale, et käesolevas kohtuasjas on Ühendriikide ametiasutuste otsustega seotud põhjendused ebapiisavad, mistõttu need otsused ei saa olla vaidlusaluste aktide aluseks. Üldkohus järeldas sellest kõnealuse kohtuotsuse punktis 77, et tuleb jätkata hagi läbivaatamist, piirdudes vaidlusaluste aktide analüüsiga vaid osas, milles need tuginevad Ühendkuningriigi siseministri 2001. aasta otsusele. Üldkohus lükkas selle analüüsi tulemusel esimese kuni seitsmenda väite põhjendamatuse tõttu tagasi.

26 Seejärel analüüsis Üldkohus kaheksandat väidet ja leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 269, et see põhineb avalikul huvil. Olles viidanud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 270 ja 271 ELTL artikli 297 lõike 2 esimesele lõigule ja nõukogu kodukorra artiklile 15, leidis Üldkohus kohtuotsuse punktides 272–277, et nõukogu aktide suhtes tuleb kohaldada eeskirju, mis kehtestati komisjoni aktide suhtes 15. juuni 1994. aasta kohtuotsuses komisjon *vs.* BASF jt, C-137/92 P, EU:C:1994:247; edaspidi „kohtuotsus komisjon *vs.* BASF“), mille kohaselt soovitakse institutsiooni aktide kinnitamisega nende allkirjastamise teel tagada õiguskindlus ja see kujutab endast olulist menetlusnormi. Lisaks sellele märkis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 278–280, et esiteks ei ole Hamasile edastatud vaidlusaluste aktide põhjendustel allkirja ning teiseks ei sisalda need samad nõukogu eesistuja ja peasekretäri allkirjastatud aktid põhjendusi, mis õigustavad nende vastuvõtmist.

27 Üldkohus leidis aga vaidlustatud kohtuotsuse punktides 281 ja 282, et ELTL artikli 296 kohaselt ning kohtuotsusest komisjon *vs.* BASF nähtuvaid juhiseid arvestades peavad nõukogu aktid olema põhjendatud ning et resolutsioon ja põhjendused moodustavad lahutamatu terviku, mistõttu juhul, kui – nagu käesolevas kohtuasjas – akt ja selle põhjendused sisalduvad eraldiseisvates dokumentides, tuleb mõlemad kinnitada, ilma et ühe dokumendi allkirjastatus saaks anda alust eeldusele, et ka teine dokument on kinnitatud.

28 Lõpetuseks lükkas Üldkohus tagasi nõukogu argumendid, täpsustades vaidlustatud kohtuotsuse punktides 297 ja 299, et olulist vorminõuet, milleks on allkirjastamine, ei saa asendada nõukogus asjaomaste aktide vastuvõtmiseks läbiviidud menetluse kirjeldus, ning olulise menetlusnormi rikkumisega on tegemist juba siis, kui akt ei ole kinnitatud.

29 Seetõttu nõustus Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 305 kaheksanda väitega ja tühistas vaidlusalused aktid Hamasi puudutavas osas. Lisaks sellele jättis Üldkohus nõukogu kohtukulud tema enda kanda ja mõistis temalt välja Hamasi kohtukulud.

Poolte nõuded

30 Nõukogu palub Euroopa Kohtul:

– tühistada vaidlustatud kohtuotsus;

– teha lõplik otsus apellatsioonkaebuse esemeks olevates küsimustes ja

– mõista Hamasilt välja nõukogu kohtukulud esimeses kohtuastmes ja apellatsioonimenetluses.

31 Hamas palub Euroopa Kohtul:

– jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja

– mõista nõukogult välja Hamasi kohtukulud esimeses kohtuastmes ja apellatsioonimenetluses.

Apellatsioonkaebus

32 Nõukogu esitas oma apellatsioonkaebuse põhjenduseks kaks väidet. Esimese väite kohaselt rikkus Üldkohus õigusnormi, kui ta analüüsis kaheksandat väidet, mille kohaselt vaidlusaluste aktide põhjendused olid kinnitamata. Teise väitega heidab nõukogu Üldkohtule ette seda, et ta tegi eksliku järelduse, et Ühendriikide ametiasutuste otsused ei ole piisav alus Hamasi kandmiseks vaidlusalustele aktidele lisatud loeteludesse (edaspidi „vaidlusalused loetelud“).

Teine väide

Poolte argumendid

33 Apellatsioonkaebuse teise väitega, mida tuleb analüüsida esimesena, väidab nõukogu, et Üldkohtu arutluskäik, mille tulemusel jõudis ta vaidlustatud kohtuotsuse punktides 65–76 seisukohale, et Ühendriikide ametiasutuste otsused ei saa olla vaidlusaluste aktide aluseks, on ekslik.

34 Nõukogu väidab selle kohta, et need otsused avaldati ning vaidlusaluste aktide põhjendustes on piisavalt selgitatud, millise menetluse tulemusel otsused tehti, millised on nende otsuste läbivaatamismenetlused ning milliseid õiguskaitsevahendeid saab Hamas Ameerika õiguse alusel kasutada. Euroopa Kohtu praktika ei nõua tema sõnul, et asjaomasesse loetellu kandmise aluseks olev riigisisene otsus oleks tehtud konkreetses õiguslikus vormis või et see oleks avaldatud või teatavaks tehtud. Ta väidab lõpetuseks, et teatav arv sündmusi, millele need ametiasutused tuginesid, on ära toodud ka vaidlusaluste aktide põhjendustes.

35 Hamas on seisukohal, et teine väide on vastuvõetamatu, väites eeskätt 8. aprilli 2008. aasta kohtumäärusele Saint-Gobain Glass Deutschland *vs.* komisjon (C-503/07 P, EU:C:2008:207, punkt 48) tuginedes, et põhjendatud huvi olemasoluks on vaja, et apellatsioonkaebus tooks selle esitanud poolele oma tulemuse kaudu mingisugust kasu. Üldkohus leidis tema sõnul tõepoolest käesolevas kohtuasjas, et nõukogu ei olnud piisavalt põhjendanud seda, miks ta kasutas vaidlusaluste aktide alusena Ühendriikide ametiasutuste otsuseid. Ent Üldkohus jätkas tema sõnul siiski oma analüüsi niivõrd, kuivõrd need aktid olid vastu võetud Ühendkuningriigi

siseministri 2001. aasta otsuse alusel, ning leidis, et nõukogu ei olnud rikkunud ühise seisukoha 2001/931 sätteid; seetõttu ei saa sellel institutsioonil olla vaidlustatud kohtuotsuse vaidlustamisest mingit kasu. Lisaks sellele on see väide tema sõnul põhjendamata.

Euroopa Kohtu hinnang

36 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 169 lõike 1 kohaselt nõutakse apellatsioonkaebuses Üldkohtu lahendi, nagu see on esitatud selle lahendi resolutsioonis, täielikku või osalist tühistamist.

37 Selle sättega rakendatakse apellatsioonkaebuste osas kehtivat aluspõhimõtet, mille kohaselt tuleb apellatsioonkaebuses nõuda Üldkohtu lahendi resolutsiooni tühistamist ja see ei saa piirduda ainult selle lahendi teatud põhjenduste muutmise nõudega (vt selle kohta 14. novembri 2017. aasta kohtuotsus British Airways *vs.* komisjon, C-122/16 P, EU:C:2017:861, punkt 51 ja seal viidatud kohtupraktika).

38 Käesolevas kohtuasjas tuleb aga tuvastada, nagu märkis ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 81, et nõukogu ei taotle oma apellatsioonkaebuse teise väitega – arvestades, et ta võitis kohtuvaidluse seoses esimese seitsme väitega, mille Hamas Üldkohtus esitas – mitte vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni tühistamist (kas või osaliselt), vaid üksnes selle esimest kuni seitsmendat väidet käsitlevate teatavate põhjenduste muutmist.

39 Nimelt, nagu nähtub vaidlustatud kohtuotsuse punktist 77, mida nõukogu ei ole oma apellatsioonkaebuses kahtluse alla seadnud, ei nõua ühise seisukoha 2001/931 artikli 1 lõige 4, mille kohaselt pädev asutus peab olema teinud otsuse asjaomaste isikute, rühmituste või üksuste suhtes, et nõukogu aktid põhineksid mitmel pädeva asutuse otsusel. Leides, et vaidlusalustes aktides võidi Hamasi vaidlusalustesse loeteludesse kandmiseks tugineda ainuüksi Ühendkuningriigi siseministri 2001. aasta otsusele, jätkas Üldkohus seega hagi läbivaatamist nii, et piirdus analüüsimisel ainult vaidlusaluste aktidega osas, milles need tuginesid sellele otsusele, ja lükkas nõukogu argumentidega nõustudes tagasi Hamasi esitatud esimese kuni seitsmenda väite.

40 Sellest järeldub, et apellatsioonkaebuse teine väide tuleb jätta vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.

Esimene väide

Poolte argumendid

41 Nõukogu väidab apellatsioonkaebuse esimese väitega, et vaidlusalused aktid olid nõuetekohaselt kinnitatud ning Üldkohtu analüüs, mis on ära toodud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 270–305, rikub mitut õigusnormi.

42 Nõukogu märgib sellega seoses esiteks, et ELTL artikkel 297 ja nõukogu kodukorra artikkel 15 ei näe ette, et akti põhjendusi sisaldav dokument tuleb allkirjastada. Järgmiseks juhib nõukogu tähelepanu asjaolule, et ta tavatseb ühist seisukohta 2001/931 rakendades eraldada asjaomased aktid nende põhjendustest vastavalt Üldkohtu praktikale, mis sai alguse 12. detsembri 2006. aasta kohtuotsusest Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran *vs.* nõukogu (T-228/02, EU:T:2006:384, punkt 147).

43 Samuti on nõukogu seisukohal, et Üldkohus kandis käesolevale kohtuasjale ekslikult üle kohtuotsusest komisjon *vs.* BASF tuleneva kohtupraktika. Kui selle kohtuotsuse aluseks olnud kohtuasjas tuvastati, et asjaomase otsuse põhjendusi oli muudetud võrreldes volinike kolleegiumile esitatud tekstiga, mida see kolleegium arutas ja mille ta vastu võttis, siis käesolevas kohtuasjas ei ole nimelt vaidlust selles, et vaidlusalused otsused, sealhulgas nende põhjendused, võttis nõukogu vastu samal ajal ja sama otsustamismenetluse alusel, sest põhjendused on nendest aktidest lahutamatud, ning et need vastavad nõukogu tahtele. Lisaks sellele on Hamasile teatavaks tehtud põhjenduste tekst identne põhjendustega, mille nõukogu vastu võttis, erinevalt sellest, mis juhtus kohtuotsuse komisjon *vs.* BASF aluseks olnud kohtuasjas.

44 Peale selle tegid kasutatud dokumenditöötlussüsteemid, mis hõlmasid elektroonilise allkirja, templi ja ajatempliga kinnitamist, tema sõnul nende dokumentide muutmise pärast nende vastuvõtmist võimatuks, ning nõukogu eesistuja ja peasekretäri allkiri vaidlusaluste aktide alumises osas kinnitab need põhjendused. Tema sõnul on tänu nendele süsteemidele vaidlusalused aktid, sealhulgas Hamasile teatavaks tehtud põhjendused, püsivad ja muutmatud, eeskätt seoses nende andja ja sisuga kõigis asjaomastes keeltes; Hamas ei ole pealegi kunagi väitnud, et talle saadetud põhjenduste tekst oleks erinev põhjendustest, mille võttis vastu nõukogu. Nõukogu lisab selle kohta, et Hamasile koos kõnealuste põhjendustega saadetud kirjad tembeldas selle institutsiooni peasekretariaat.

45 Hamas leiab, et esimene väide tuleb jätta vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata ja igal juhul põhjendamatuse tõttu rahuldamata.

46 Hamas väidab selles osas, et vastuvõetamatud on nõukogu argumendid, mille kohaselt arvestades seda, kuidas ta tavatseb rakendada ühist seisukohta 2001/931, ei saa käesolevale kohtuasjale üle kanda kohtuotsusest komisjon *vs.* BASF tulenevat kohtupraktikat, sest selle kohtuotsuse aluseks olnud asjaolud olid käesoleva kohtuasja asjaoludest erinevad ning kasutati integreeritud dokumendihaldussüsteeme. Nimelt ei ole nõukogu tema sõnul osutanud, mida ta vaidlustatud kohtuotsuses täpselt kritiseerib, ega selgitanud, kuidas räägivad tema argumendid vastu selle kohtuotsuse põhjendustele.

47 Sisu kohta väidab Hamas, et Üldkohus asus õigustatult seisukohale, et kuivõrd akti põhjendused on selle resolutsioonist lahutamatud, siis tuleb kinnitada nii selle resolutsioon kui ka põhjendused. Nõukogu mitte ainult ei eira kohtuotsusest komisjon *vs.* BASF tulenevat kohtupraktikat, vaid räägib vastu ka iseendale, sest ta möönab, et selline lahutamatus esineb. Hamas lisab, et kuivõrd ELTL artikkel 297 ja nõukogu kodukorra artikkel 15 ei näe ette erandeid kinnitamiseeskirjadest, siis peab nõukogu kehtestama menetlused, mis võimaldavad neid eeskirju ühise seisukoha 2001/931 raames järgida.

48 Ta leiab lisaks, et Üldkohus märkis õigustatult esiteks, et nendes sätetes ette nähtud allkirja eesmärk on eeskätt võimaldada kolmandatel isikutel veenduda, et neile teatavaks tehtud aktid on tõepoolest vastu võtnud asjaomane institutsioon, ning et teiseks on olulise menetlusnormi rikkumisega tegemist juba siis, kui akt ei ole kinnitatud. Kolmanda isiku seisukohast ei ole sellel, kuidas toimus menetlus nõukogus, mingit tähtsust; ainsana on oluline see, et teda puudutav akt – nii selle põhjendused kui ka resolutsioon – on kinnitatud. Käesolevas kohtuasjas ei ole Hamasile edastatud vaidlusaluste aktide põhjendused allkirjastatud ning neil ei ole märgitud isegi mitte kuupäeva, mis võimaldaksid kindaks teha, et tegemist on nõukogu aktidega, ning välja selgitada, millal need vastu võeti. Lisaks ei ole nõukogu väitnud, et tal oli asjaomaseid põhjendusi võimatu

kinnitada. Nõukogu argumendid selle menetluse käigu kohta jäävad Hamasi sõnul seega edutuks ja on põhjendamata; samamoodi ei ole mingit tähtsust asjaolul, et Hamasile edastatud põhjendused vastavad neile, mille nõukogu vastu võttis.

49 Hamas väidab lisaks, et elektroonilise allkirja, templi ja ajatempli nõuet ei ole ette nähtud ELTL artiklis 297 ega nõukogu kodukorra artiklis 15, mistõttu ei saa nõukogu juhul, kui ta edastab põhjendused elektrooniliselt ja lisaks ka posti teel, tugineda elektroonilisele allkirjale. Lõpetuseks väidab Hamas, et ta ei ole sugugi kindel selles, et talle edastatud põhjendused on autentsed.

Euroopa Kohtu hinnang

50 Sissejuhatuseks tuleb märkida, et ELTL artikli 256 lõike 1 teisest lõigust, Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 58 esimesest lõigust ning Euroopa Kohtu kodukorra artikli 168 lõike 1 punktist d ja artikli 169 lõikest 2 tuleneb, et apellatsioonkaebuses tuleb näidata täpselt selle kohtuotsuse arvustatavad osad, mille tühistamist nõutakse, ning samuti seda nõuet konkreetselt toetavad õiguslikud argumendid; kui seda ei tehta, on apellatsioonkaebus või asjaomane väide vastuvõetamatu (vt selle kohta 10. septembri 2020. aasta kohtuotsus Hamas *vs.* nõukogu, C-122/19 P, ei avaldata, EU:C:2020:690, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).

51 Vastupidi Hamasi väidetele on käesoleval juhul apellatsioonkaebuses täpselt välja toodud need vaidlustatud kohtuotsuse punktid, mida esimese väitega arvustatakse, ning selles on ära toodud põhjused, miks neis punktides on nõukogu arvates rikutud õigusnormi; seeläbi on Euroopa Kohtule tehtud võimalikuks kontrollida selle lahendi õiguspärasust.

52 Osas, milles Hamas heidab nõukogule ette, et see piirdub üksnes Üldkohtus esitatud argumentide kordamisega ning nõuab seega nende pelka uuesti läbivaatamist, tuleb märkida, et nõukogu vaidlustab oma apellatsioonkaebuse esimese väitega selle, kuidas Üldkohus tõlgendas ja kohaldas liidu õigust – selle tulemusel tuvastas Üldkohus vaatamata argumentidele, mille nõukogu talle esitas, et vaidlusaluste aktide vastuvõtmisel rikuti olulist menetlusnormi.

53 Ent kui apellant vaidlustab selle, kuidas Üldkohus tõlgendas või kohaldas liidu õigust, võib esimeses kohtuastmes läbi vaadatud õigusküsimused apellatsioonimenetluses uuesti arutusele võtta. Nimelt, kui apellant ei saaks oma apellatsioonkaebust Üldkohtus juba esitatud väidete ja argumentidega niimoodi põhjendada, kaotaks apellatsioonimenetlus osaliselt oma mõtte (31. jaanuari 2019. aasta kohtuotsus Islamic Republic of Iran Shipping Lines jt *vs.* nõukogu, C-225/17 P, EU:C:2019:82, punkt 34 ning seal viidatud kohtupraktika).

54 Sellest tuleneb, et apellatsioonkaebuse esimene väide on vastuvõetav.

55 Seoses selle väite põhjendatusega tuleb esimesena märkida, et õiguskindluse põhimõte nõuab, et kõik haldusvõimu aktid, millel on õiguslikud tagajärjed, oleks selle andja ja sisu osas usaldusväärsed. Kinnitamise vorminõude täitmise ja seega akti usaldusväärsuse kontrollimine on mis tahes muu kontrolli – näiteks akti andja pädevuse, kollegiaalsuspõhimõtte järgimise või aktide põhjendamise kohustuse täitmise kontrolli – eeltingimus (6. aprilli 2000. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* ICI, C-286/95 P, EU:C:2000:188, punktid 45 ja 46).

56 Kuivõrd kinnitamine kujutab endast olulist vorminõuet, siis võib selle rikkumine kaasa tuua asjaomase akti tühistamise ja kohus võib selle rikkumise küsimuse tõstatada omal algatusel (vt selle kohta 15. juuli 2021. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Landesbank Baden-Württemberg ja SRB, C-584/20 P ja C-621/20 P, EU:C:2021:601, punkt 152 ja seal viidatud kohtupraktika).

57 Lisaks sellele nähtub Euroopa Kohtu praktikast, et akti omakäeline allkirjastamine – eeskätt akti vastu võtnud institutsiooni presidendi või eesistuja poolt – on selle akti kinnitamise viis, mille eesmärk on tagada õiguskindlus, jäädvustades autentsetes keeltes teksti, mille see institutsioon on vastu võtnud. Selline kinnitamine võimaldab seega vaidluse korral kontrollida, kas teatavaks tehtud või avaldatud tekst vastab täpselt kinnitatud tekstile ning samas ühtlasi akti andja tahtele (vt selle kohta kohtuotsus komisjon *vs.* BASF, punktid 74 ja 75).

58 Euroopa Kohus leidis siiski kohtuasjas, milles tehti 15. juuli 2021. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Landesbank Baden-Württemberg ja SRB (C-584/20 P ja C-621/20 P, EU:C:2021:601, punktid 66 ja 163), et liidu asutuse aktide kinnitamine võib sõltuda konkreetse sisemenetluse kohaldamisest, mille nimetatud asutus on selleks kehtestanud, ning selles kohtuasjas oli Ühtse Kriisilahendusnõukogu (SRB) esimehe omakäeline allkiri kaaskirjal (milles viidati eeskätt selles kohtuasjas kõne all oleva SRB otsuse lisale) kõiki Euroopa Kohtule teadaolevaid asjaolusid arvestades piisav, et tagada selle lisa kinnitatus.

59 Seoses kohtuotsusega komisjon *vs.* BASF tuleb teisena märkida, et Euroopa Kohus sedastas tõepoolest selle kohtuotsuse punktis 67, et otsuse resolutsioon ja põhjendused moodustavad lahutamatu terviku, ja tuvastas selle punktis 77, et asjaomast otsust, mis tehti EMÜ asutamislepingu artikli 85 kohaldamise menetluses, ei olnud kinnitatud tol ajal kehtinud komisjoni kodukorra artikli 12 esimeses lõigus ette nähtud tingimustel (see säte nägi ette, et „[k]omisjoni poolt vastu võetud aktid kinnitatakse autentse(te)s keel(t)es presidendi ja peasekretäri allkirjadega“), sest tekst, mille volinike kolleegium vastu oli võtnud, ei vastanud sama otsuse tekstile, mis avaldati ja selle adressaatidele teatavaks tehti, ning seetõttu, et kolleegiumi vastu võetud teksti eri keeleversioonide vahel oli erinevusi.

60 Sellegipoolest on ühelt poolt selge, et nagu Üldkohus sisuliselt tuvastas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 279, siis erinevalt kohtuotsuse komisjon *vs.* BASF aluseks olnud kohtuasjas käsitletud otsusest on vaidlusalustele aktidele alla kirjutanud need vastu võtnud institutsiooni, st nõukogu eesistuja ja peasekretär. Neis aktides – nagu need avaldati – on aga esitatud nende vastuvõtmise üldised põhjendused, mille kohaselt (nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 14, 15 ja 21) otsustas nõukogu pärast läbivaatamist, et vaidlusalustes loeteludes nimetatud isikute, üksuste ja asutuste suhtes tuleb jätkata piiravate meetmete kohaldamist.

61 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 73, ei olnud teiselt poolt kohtuotsuses komisjon *vs.* BASF küsimus mitte selles, kas teatava akti kõik põhjendused tuleb kinnitada omakäelise allkirjaga, kui osa neist on toodud eraldiseisvas dokumendis, mis asjaomase aktiga kaasas käib, vaid lahendada tuli olukord, kus otsuse tekst, mille volinike kolleegium oli vastu võtnud, ei vastanud sama otsuse tekstile, mis avaldati ja tehti osale selle adressaatidele teatavaks, ning kolleegiumi vastu võetud teksti eri keeleversioonide vahel oli erinevusi.

62 Neid eri asjaolusid arvestades ei saa käesolevale kohtuasjale üle kanda Euroopa Kohtu kaalutlusi kohtuasjas komisjon *vs.* BASF. Järelikult Üldkohus eksis, kui ta lükkas tagasi vaidlustatud kohtuotsuse punktis 298 käsitletud nõukogu argumendi selle kohta, et käesoleva kohtuasja faktilised asjaolud on erinevad.

63 Seega tuleb kolmandana välja selgitada, kas ELTL artikli 297 lõike 2 esimene lõik ja nõukogu kodukorra artikkel 15 kohustavad selliste aktide puhul nagu vaidlusalused aktid, allkirjastama nii akti enda koos üldiste põhjendustega, mis avaldatakse, kui ka põhjendused, milles täpsustatakse asjaomase isiku või üksuse suhtes võetud rahaliste vahendite külmutamise meetme individuaalsed põhjused ja mis tehakse talle teatavaks eraldiseisva dokumendiga.

64 ELTL artikli 297 lõike 2 esimese lõigu kohaselt kirjutab muudele kui seadusandlikele aktidele, mis on vastu võetud määruste, direktiivide või otsuste vormis – juhul, kui viimastes ei ole adressaati märgitud – alla need vastu võtnud institutsiooni president või eesistuja. ELTL artikli 297 lõike 2 teises lõigus on omakorda muu hulgas sätestatud, et määrused ja otsused, milles ei ole adressaati märgitud, avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*. ELTL artikli 297 lõike 2 kolmas lõik näeb lõpetuseks aga ette, et otsused, milles on märgitud adressaat, tuleb üksnes teatavaks teha.

65 Selliste piiravaid meetmeid rakendavate aktide, nagu on kõne all põhikohtuasjas, erijuhtumi kohta on Euroopa Kohus juba leidnud, et neil on eriline olemus, kuivõrd need sarnanevad ühtaegu nii üldkohaldatavate aktidega, sest need keelavad üldiselt ja abstraktselt määratletud adressaatide kategoorial anda eeskätt rahalisi vahendeid ja majandusressursse nende isikute või üksuste käsutusse, kelle nimed on ära toodud nende õigusaktide lisades olevates loeteludes, kui ka nende isikute ja üksuste suhtes tehtud üksikotsuste kogumiga (vt selle kohta 3. septembri 2008. aasta kohtuotsus Kadi ja Al Barakaat International Foundation *vs.* nõukogu ja komisjon, C-402/05 P ja C-415/05 P, EU:C:2008:461, punktid 241–244, ning 23. aprilli 2013. aasta kohtuotsus Gbagbo jt *vs.* nõukogu, C-478/11 P–C-482/11 P, EU:C:2013:258, punkt 56).

66 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 55, tuleneb ELTL artikli 297 lõike 2 esimeses lõigus sätestatud eeskirjast seega, et niisugustele aktidele nagu vaidlusalused aktid, mis on muud kui seadusandlikud aktid, mis on vastu võetud kas määruste või otsuste vormis – juhul, kui viimastes ei ole adressaati märgitud – peab alla kirjutama nõukogu eesistuja, kuna need sarnanevad üldkohaldatavate aktidega eelmises punktis viidatud kohtupraktika tähenduses.

67 Nagu juba märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 60, kirjutasid vaidlusalustele aktidele (nii nagu need avaldati *Euroopa Liidu Teatajas*) käesolevas kohtuasjas alla nii nõukogu eesistuja kui ka nõukogu peasekretär, nagu nõuab selle institutsiooni kodukorra artikkel 15.

68 Seevastu osas, milles vaidlusalused aktid sarnanevad üksikotsuste kogumiga, ei kehti nende suhtes ELTL artikli 297 lõike 2 esimeses lõigus ette nähtud nõukogu eesistuja poolt allkirjastamise kohustus, vaid üksnes ELTL artikli 297 lõike 2 kolmandast lõigust tulenev nõue need teatavaks teha; viimati nimetatud säte kehtib otsuste kohta, milles on märgitud adressaat ja mis on seega üksikotsused, nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 64.

69 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 56, on põhjendustes isiku, rühmituse või üksuse selliste isikute, rühmituste ja üksuste loetellu kandmise kohta, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, esitatud loetellu kandmist õigustavad individuaalsed põhjused. Järelikult ei ole sellised põhjendused nagu need, mis olid kaasas vaidlusaluste aktidega ja mis tehti Hamasile teatavaks, seotud mitte nende aktide üldkohaldatava olemusega, vaid hoopis nende aspektiga, millest tulenevalt need sarnanevad üksikotsuste kogumiga.

70 Esitatud analüüsist tuleneb, et selliste piiravaid meetmeid kehtestavate või jõusse jätvate aktide puhul nagu vaidlusalused aktid ei kohusta ELTL artikli 297 lõike 2 esimene lõik vastupidi Üldkohtu seisukohale vaidlustatud kohtuotsuse punktis 288 nõukogu eesistujat allkirjastama lisaks sellele aktile, kus on ära toodud nende piiravate meetmete üldised põhjendused, ka individuaalseid põhjendusi, mis õigustavad isiku, rühmituse või üksuse kandmist selliste isikute, rühmituste ja üksuste loetellu, kelle suhtes kõnealuseid meetmeid kohaldatakse. Piisab sellest, kui sellised põhjendused on muul moel nõuetekohaselt kinnitatud.

71 Sama kehtib nõukogu kodukorra artikli 15 kohta.

72 Viimasega seoses tuleb märkida, et kuivõrd see artikkel piirdub märkusega, et aktide „teksti“, mille nõukogu on vastu võtnud, peavad allkirjastama selle institutsiooni eesistuja ja peasekretär, ei ole selles täpsustatud, mida see mõiste hõlmab.

73 Otsuse 2009/937 preambulist tuleneb aga sisuliselt, et nõukogu kodukord võeti vastu selleks, et võtta arvesse muudatusi, mis tehti Lissaboni lepinguga liidu esmase õiguse nendesse sätetesse, mis käsitlevad nõukogu ja selle eesistumise toimimist ning nende poolt õigusaktide vastuvõtmise menetlust. Sellest johtub, et kodukorra artiklit 15, mis käsitleb eeskätt nõukogu aktide allkirjastamist, tuleb tõlgendada, arvestades aluslepingute asjakohaseid sätteid, mis käsitlevad viidatud toimimist ja kõnealust menetlust; selliste sätete hulka kuulub ELTL artikkel 297. Järelikult ei saa seda artiklit 15 tõlgendada nii, et see kehtestab selle institutsiooni eesistujale ja peasekretärile allkirjastamise kohustuse, mis on rangem sellest, mis tuleneb ELTL artikli 297 lõike 2 esimesest lõigust.

74 Tuleb lisada, et vastupidi sellele, mida otsustas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 281–283, ei saa sellist individuaalsete põhjenduste allkirjastamise formaalset kohustust tuletada ka ELTL artiklis 296 ette nähtud põhjendamiskohustusest. Nimelt nõuab see säte, et põhjendusest peab selgelt ja üheselt nähtuma akti andnud institutsiooni arutluskäik, nii et huvitatud isikutel on võimalik mõista võetud meetmete põhjusi ja pädeval kohtul teostada kontrolli, kusjuures põhjendused peavad olema kohandatud asjaomase akti laadile ja selle vastuvõtmise kontekstile (31. jaanuari 2019. aasta kohtuotsus Islamic Republic of Iran Shipping Lines jt *vs.* nõukogu, C-225/17 P, EU:C:2019:82, punktid 68 ja 69 ning seal viidatud kohtupraktika). Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktis 55 viidatud kohtupraktikast, ei saa neid nõudeid segi ajada nõuetega, mis käsitlevad liidu akti kinnitamist, sest viimati nimetatud vorminõude täitmise kontroll on asjaomase akti mis tahes muu kontrolli eeltingimus.

75 Kõigist eespool toodud kaalutlustest tuleneb, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 283 ja 305, et talle esitatud kaheksanda väitega tuleb nõustuda, sest nõukogu eesistuja ja peasekretär ei olnud kirjutanud alla põhjendustele Hamasi jätmise kohta vaidlusalustele aktidele lisatud loeteludesse, mistõttu ta otsustas vaidlusalused aktid seda organisatsiooni puudutavas osas tühistada.

76 Sellest tuleneb, et apellatsioonkaebuse esimene väide on põhjendatud ning vaidlustatud kohtuotsus tuleb tühistada osas, milles sellega nõustuti esimeses kohtuastmes esitatud kaheksanda väitega, tühistati seetõttu vaidlusalused aktid ning tehti otsus kohtukulude osas.

Hagimenetlus Üldkohtus

77 Vastavalt Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 61 esimesele lõigule võib Euroopa Kohus Üldkohtu otsuse tühistamise korral teha ise asja suhtes lõpliku kohtuotsuse, kui menetlusstaadium seda lubab, või suunata asja tagasi Üldkohtusse otsustamiseks.

78 Kuivõrd käesolevas kohtuasjas menetlusstaadium seda lubab, tuleb teha lõplik otsus Hamasi poolt esimeses kohtuastmes vaidlusaluste aktide tühistamise nõudes esitatud hagi kohta osas, milles see on Euroopa Kohtu menetluses (vt selle kohta 4. märtsi 2021. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Fútbol Club Barcelona, C-362/19 P, EU:C:2021:169, punkt 108).

79 Hamas esitas oma hagis kaheksa väidet, mis on ära toodud käesoleva kohtuotsuse punktis 24.

80 Üldkohus lükkas esimesed seitse väidet tagasi ning – nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 36–40 – käesoleva apellatsioonkaebuse teine väide, mis esitati eesmärgiga muuta teatavaid neid väiteid käsitlevaid vaidlustatud kohtuotsuse põhjendusi, on vastuvõetamatu.

81 Ühtlasi ei ole vaidlust selles, et Hamas ei vaidlustanud vastuapellatsioonkaebuses vaidlustatud kohtuotsuse selle osa põhjendatust, mistõttu asjaolu, et Euroopa Kohus tühistab selle kohtuotsuse, ei sea viimast kahtluse alla osas, milles Üldkohus lükkas need väited tagasi (vt selle kohta 4. märtsi 2021. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Fútbol Club Barcelona, C-362/19 P, EU:C:2021:169, punkt 109).

82 Tuleb nimelt märkida, et Hamas oleks võinud esitada vastuapellatsioonkaebuse, et vaidlustada esimeses kohtuastmes esitatud kõnealuse seitsme esimese väite tagasilükkamine Üldkohtu poolt, sest kodukorra artikli 178 lõikes 1 on sätestatud, et vastuapellatsioonkaebuses võib nõuda Üldkohtu lahendi täielikku või osalist tühistamist, piiramata nende nõuete ulatust Üldkohtu lahendiga, nagu see on esitatud selle lahendi resolutsioonis, erinedes selles osas kodukorra artikli 169 lõikest 1, mis käsitleb apellatsioonkaebuse nõudeid. Kuna sellist vastuapellatsioonkaebust ei esitatud, on vaidlustatud kohtuotsus seega jõustunud osas, milles Üldkohus lükkas tagasi esimesed seitse väidet (vt selle kohta 4. märtsi 2021. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Fútbol Club Barcelona, C-362/19 P, EU:C:2021:169, punkt 110).

83 Kaheksanda väite kohta, mille kohaselt vaidlusaluste aktide põhjendusi ei kinnitatud, tuleb märkida, et nõukogu esitas koopiad eri dokumentidest, mis saadeti korraga elektronpostiga liikmesriikide delegatsioonidele, kes pidid hääletama, ning samuti ekraanitõmmised, millel on näha nõukogu peasekretariaadi elektrooniline allkiri ja tempel ning ajatempel, mis näitab allkirjastamise kuupäeva ja kellaaega; need tõendavad, et kõnealused põhjendused võeti vastu nõukogu kodukorra artikli 12 lõikes 1 ette nähtud kirjalikus menetluses samal ajal vaidlusaluste aktidega, millele kirjutasid alla nõukogu eesistuja ja peasekretär ja millele need põhjendused olid lahutamatult lisatud, nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 63.

84 Lisaks sellele ei ole Hamas esitanud ühtegi kaudset tõendit ega konkreetset asjaolu, mis seaks kahtluse alla talle teatavaks tehtud põhjenduste teksti ja nõukogu poolt vastu võetud teksti täieliku identsuse. Neil tingimustel ja arvestades ka käesoleva kohtuotsuse punktides 63–74 toodud kaalutlusi tuleb asuda seisukohale, et nende põhjenduste autentsust ei ole arvestatavalt vaidlustatud, ning seetõttu tuleb kaheksas väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

85 Sellest tulenevalt tuleb Hamasi hagi jätta tervikuna rahuldamata.

Kohtukulud

86 Kodukorra artikli 184 lõikes 2 on sätestatud, et kui apellatsioonkaebus on põhjendatud ja Euroopa Kohus teeb ise kohtuasjas lõpliku otsuse, otsustab ta kohtukulude jaotamise. Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonimenetluse suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

87 Kuna nõukogu on nõudnud kohtukulude hüvitamist Hamasilt ja viimane on kohtuvaidluse kaotanud, siis tuleb Hamasi kohtukulud jätta tema enda kanda ning mõista ühtlasi temalt välja nõukogu kohtukulud käesolevas apellatsioonimenetluses ning esimeses kohtuastmes.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

1. **Tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 4. septembri 2019. aasta otsus Hamas *vs.* nõukogu (T-308/18, EU:T:2019:557) osas, milles sellega nõustutakse esimeses kohtuastmes esitatud kaheksanda väitega ning tühistatakse nõukogu 21. märtsi 2018. aasta otsus (ÜVJP) 2018/475, millega ajakohastatakse loetelu isikutest, rühmitustest ja üksustest, kelle suhtes kohaldatakse ühise seisukoha 2001/931/ÜVJP (terrorismivastaste erimeetmete rakendamise kohta) artikleid 2, 3 ja 4, ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus (ÜVJP) 2017/1426; nõukogu 21. märtsi 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/468, millega rakendatakse määruse (EÜ) nr 2580/2001 (teatavate isikute ja üksuste vastu suunatud eripiirangute kohta terrorismivastaseks võitluseks) artikli 2 lõiget 3 ning tunnistatakse kehtetuks rakendusmäärus (EL) 2017/1420; nõukogu 30. juuli 2018. aasta otsus (ÜVJP) 2018/1084, millega ajakohastatakse loetelu isikutest, rühmitustest ja üksustest, kelle suhtes kohaldatakse ühise seisukoha 2001/931/ÜVJP (terrorismivastaste erimeetmete rakendamise kohta) artikleid 2, 3 ja 4, ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus (ÜVJP) 2018/475, ja nõukogu 30. juuli 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/1071, millega rakendatakse määruse (EÜ) nr 2580/2001 (teatavate isikute ja üksuste vastu suunatud eripiirangute kohta terrorismivastaseks võitluseks) artikli 2 lõiget 3 ning tunnistatakse kehtetuks rakendusmäärus (EL) 2018/468, osas, milles need puudutavad Hamasi, sealhulgas Hamas-Izz al-Din al-Qassemi**.

2. **Jätta Hamasi hagi kohtuasjas T-308/18 rahuldamata.**

3. **Jätta Hamasi kohtukulud tema enda kanda ning mõista temalt välja Euroopa Liidu Nõukogu kohtukulud käesolevas apellatsioonimenetluses ning esimeses kohtuastmes.**

Allkirjad